

še posebno v zvezi s potrebami prakse, prav tako pa v tem, da se je s tem delom podrobneje seznanila mednarodna geografska javnost.

Pripomnim naj še, da nas je zunanje goste presenetila izredno topla in pristrčna gostoljubnost, ki so nam jo izkazovali madžarski tovariši. Še posebno pa bi želel poudariti, da so ob tej priliki madžarski geografi s prof. Sándorjem Radó na čelu ob vsakem koraku pokazali živo željo za sodelovanje z jugoslovanskimi geografi, s katerimi jih vežeta podobno geografsko okolje in družbeni razvoj. Konkretno so to bili prvi tesnejši stiki med nami po drugi svetovni vojni. Naš bližnji znanec že doslej je bil samo dr. György Enyedi, s katerim smo vključeni v skupno mednarodno akcijo kartiranja izrabe tal že od varšavske konference o tej tematiki l. 1960 dalje. Dr. Enyedi s svojimi sodelavci je tudi tokrat dal konkretno pobudo, da bi se sodelovanje na tem polju začelo neposredno med Madžari in Jugoslovani. Vsekakor bi morali tudi z naše strani to pobudo podpreti. S tem bi se obojestransko oplajali, saj se ravno iz številnih člankov Enyedija o agrarnogeografski regionalizaciji in o geografskih tipih kmetijstva na Madžarskem, zlasti pa še iz nad vse zanimive, na žalost samo v madžarščini napisane sintetične knjige o madžarskih agrarno-produkcijskih področjih Madžarske (Bernát Tivadar — György Enyedi, *A magyar mezőgazdaság termelési körzetei, Mezőgazdasági Kiado, Budapest 1961*, strani 168 s številnimi kartami) vidijo solidni rezultati tega dela, ki bi nas zanimali predvsem pri podobnih proučevanjih v naših panonskih in subpanonskih pokrajinah.

Résumé: Une visite chez les géographes hongrois à l'occasion du 90e anniversaire de la Société hongroise de Géographie.

Svetozar Ilešič

L'auteur qui a représenté les géographes yougoslaves à la Conférence scientifique, organisée en septembre 1962 à Budapest et dans la région de Balaton par l'Académie hongroise des Sciences, à l'occasion du 90e anniversaire de la Société hongroise de Géographie, présente un bref rapport sur la Conférence en soulignant la solidité des résultats du travail des géographes hongrois, démontrée pendant la Conférence, ainsi que leur vif désir d'entrer en une collaboration étroite avec les géographes des autres pays, parmi eux spécialement aussi avec les géographes yougoslaves.

I. MEDNARODNI SPELEOLOŠKI KOLOKVIJ V GRČIJI

Ivan Gams

Kolokvij je priredilo v Atenah Grško speleološko društvo. Trajal je od 28. avgusta do 1. septembra 1963. Med udeleženci, ki so prišli iz okoli 18 držav, smo bili tudi štirje Slovenci, ki smo edini zastopali Jugoslavijo. Poročevalec se je kolokvija udeležil kot delegat Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Tema kolokvija je bila: nihanje morske gladine v Mediteranu v kvartarni dobi ter obalne jame. Grški speleologi so se odločili za to temo iz raznih razlogov. Njihova domovina, ki premore precej antičnih spomenikov vzdolž dolge obale in tudi kraških jam, je tektonsko mlado in ponekod še vedno menirno ozemlje. Oscilacija morske gladine pa je tudi sicer aktualna in še ne povsem razčiščena snov sodobnega znanstvenega raziskovanja. Iz referatov, ki so bili ob hkratnem prevajanju na tri mednarodne jezike vsi prebrani na plenarnih sestankih, smo zvedeli o tej tematiki precej novega. G. G. Higgins je pri raziskavi »Nestorjeve jame« pri grškem kraju Pilos ugotovil, da se je v würmskem interstadialu ali v prejšnji interglacialni dobi morska gladina obdobjno dvignila za 90 m (ali se je za toliko spustilo ozemlje). G. G. Mistardis je

referiral o znakih lokalnega dviganja in spuščanja obale Peloponeza in srednje Grčije. J. Montriol Pous in F. Termes Angles sta raziskovala 17 jam na otoku Formentera: nekatere, ki jih je izdelala morska erozija (abrazija), so danes v višini 60 do 110 m, v drugih, ki jih je zalilo morje, je abrazija prekinila »kraški proces«. Med kolokvijem so udeležence prepeljali na obisk Vravona, ki ga zadnja leta odkopavajo na vzhodni obali polotoka Atike. Tamkajšnjo Dianino svetišče izvira iz zgodnje grške dobe in je bilo postavljeno na obmorski naplavni ravnici ob kraških izvirih. V podnožju apneniškega pobočja so pokopavali mrliče v jami, ki se ji je kasneje udril strop v vsej dolžini, tako da je dobila podobo »prelomniškega jarka« (glej članke o kraški terminologiji v lanskem »Geografskem vestniku!). Ob templju, ki ga je prekrila naplavina, so odkopali tudi kamenit mostiček, pod katerim teče potoček v isti višini kot v času gradnje pred dva in pol tisočletjem. Potoček pa teče v višini morske gladine. Med ekskurzijami, ki so trajale po kolokviyu od 2. do 17. septembra, so nam na južnem kraju Peloponeza pri kraju Gition pokazali na morski obali temelje zgradb, ki segajo po strmi obalni peščini še globoko pod vodo. Zgodovinski viri vedo povedati po izjavi razlagalcev, da je potopljeno naselje porušil potres na pragu našega štetja. Na Kefaloniji so ekskurzisti videli abrazijsko teraso, ki jo je potres leta 1953 dvignil za 80 cm nad morsk gladino. Na južnem otoku se je tedaj ozemlje dvignilo od 80 do 120 cm.

Vkljub nekaterim drugačnim trditvam je na kolokviyu prevladalo gledišče, da se morska gladina od zgodnje grške dobe ni kaj prida menjala, čeprav so bili intenzivni lokalni tektonski premiki obale.

Med referenti, ki so poročali o važnih novih spoznanjih na grškem krasu, je treba omeniti zlasti V. Maurina. Poročal je o tem, da so graški hidrologi leta 1960 hidrokemično raziskali otok Kefalonijo in tam naslednje leto obarvali ponore morske vode pri kraju Argostoli. Ponore, ob katerih sta stala celo dva mlina (»morski mlini«), so šteli med čudesa narave in napisali o njihovem delovanju obilo hipotez. S 150 kg uranina obarvana voda se je v 14 dneh pretakanja pod apneniškim otokom pojavila v 15 km oddaljenih izvirih med krajema Sami in Ag. Evphenia na nasprotni strani otoka. Motor pretakanja morske vode, ki izvira nad morsk gladino in po njo, je po Maurinovi razlagi kraška voda, ki priteka v kanale iz apnenca. Podzemeljski pretok morske vode je po Maurinu nasledil odtok kraške vode iz kraškega polja pri Argostoliju v glacialni dobi, ko je bila morska gladina znatno nižja.

P. Faure, ki ga je arheološko raziskovanje na Kreti prepričalo o večji humidnosti na koncu neolita in na začetku kretske kulture ter o bolj sušnem podnebju med kameno in železno dobo, je poročal o številnih jamah na Kreti, ki so do danes ohranile značaj svetišča.

Rasen z oscilacijo morske gladine in z grškim krasom so se referati ukvarjali še s vprašanji regionalne speleologije. (Ta beseda dobiva vedno bolj pomen splošnega krasoslovja. Že na zadnjem mednarodnem speleološkem kongresu na Dunaju leta 1961 so predlagali, da bi mednarodna zborovanja preimenovali v kongrese za speleologijo in druge kraške pojave.) Referati so se dotikali tudi drugih problemov. Pisec tega poročila je referiral o temi »Oblika visečih kapnikov v odvisnosti od načina pretakanja pronicajoče vode«. Osnova referata je bila nova klasifikacija kapniških tvorb.

Speleologom iz Srednje in Zahodne Evrope je kolokvij odkril nova kraška področja v območju Vzhodnega Mediterana (Libanon, Turčija). Predsednica Grškega speleološkega društva je v pozdravnem govoru navedla, da so grški jamarji v 11 letih društvenega obstoja registrirali nad 3.200 jam (na Kreti 1.200) in jih 2.300 tudi raziskali. Tri so opremili za turizem. Jamo Perama v Epiru obišče letno nad 60.000 ljudi. Med ekskurzijo po Peloponezu nas je presenetila lepota 2 km dolge jame Glyfada pri kraju Dirou na polotoku Mani na južnem koncu Peloponeza. Ker jo zaliva brakična voda, ta dokazuje dvig morske gladine ali spust ozemlja, prevažajo turisti, za katere zdaj jamo elektrificirajo, s čolni. Izredno številni, a v povprečju drobnejši kapniki so izredno barviti, svetle do rdečkaste barve, kar gre pripisati marmorju, v katerem je izvotljena jama, pa tudi mediteranski klimi.

Čeprav je dobršen del Peloponeza zgrajen iz apnencev, je relief dolinast in je površinskih kraških oblik izredno malo. Tudi na apnencih vladajo največkrat strmine 3—15° in skeletna tla, ki so skoraj popolnoma brez gozda, navadno niso skalnata, temveč prekrita z drobirjem. Zakaj je relief na apnencu na Peloponezu tako različen od dinarskega, moremo samo ugibati. Računati moramo za bolj pestro petrografsko sestavo, kjer je areal sklenjenih apnencev manjši, mnogo pa je sipkih neogenih in kvartarnih sedimentov. Apnec je bolj krušljiv ter mlajši, največ kredne in neogene starosti. (Edini kraški ravniki smo videli pri kraju Dirou, kjer vladajo marmorji.) Morebiti je tamkajšnji relief mlajši, kraški procesi pa so drugačni zaradi drugačne klime. V sušni poletni dobi brez padavin je nedvomno močno omejena tudi korozija. Čeprav je v Grčiji kras bolj hidrološki kot geomorfološki pojav, ima kraško raziskovanje vedno večji pomen zaradi perspektivnih zajetij vode, ki je v Grčiji primanjkuje za kmetijsko namakanje kot tudi za industrijo. Zato so tudi dobili grški speleologi podporo svoje vlade za organizacijo kolokvija.

Résumé: I^e Congrès International de Spéléologie en Grèce.

M. Ivan Gams qui a participé au Congrès (28 août — 1 septembre 1965) comme délégué de l'Académie des Sciences slovène, présente un bref rapport sur le Congrès ainsi que sur l'état actuel des recherches karstologiques en Grèce.

MEDNARODNO ZBOROVANJE HIDROGEOLOGOV V BEOGRADU

Dušan Novak

Nacionalni komite Mednarodnega združenja hidrogeologov je v času od 20. do 24. septembra 1963 sklical v Beogradu sestanek, ki se ga je udeležilo okrog 130 delegatov iz 20 držav, med njimi vsi vidnejši strokovnjaki, ki se ukvarjajo s hidrogeološko problematiko.

Prijavljenih referatov iz SZ ni bilo. Referenti so dopotovali šele zadnji dan, tako da so se lahko udeležili le ekskurzije. Vsem nam je bilo žal, da njihovih referatov nismo slišali, kajti v metodiko hidrogeološkega raziskovanja bi brez dvoma prinesli marsikaj novega, nam še nepoznanega.

Referati so bili razvrščeni v sledeče sekcije: vodne bilance in rezerve talne vode; metode proučevanja talnih voda; hidrogeološke karte; hidrogeologija krasa; termalne in mineralne vode; zaščita voda; rudarska in inženirska hidrogeologija. Večina referatov je bila v francoščini, le redki so bili v angleščini ali nemščini. Le po en referat je bil v ruščini in španščini.

O svojih izkušnjah pri raziskovanju z vodnjaki in vrtinami je poročal E. Berkaloff. M. Audibert je tolmačil hipoteze o nastanku presoljene globinske vode. Avtor je skušal tudi v laboratoriju določiti fizikalno-kemične pogoje nastanka. O podzemeljski vodi v območju Sebikotana pri Dakarju je poročal A. Martin.

P. Elouard je opisal raziskave vodonosnih terciarnih apnencev pri Sine-Saloumu, A. Sarin in S. Galović sta poročala o raziskovanju podzemeljske vode v Nilovi delti. O hidrogeoloških in hidravličnih odnosih med vodo Donave in talno vodo okolice Smedereva in Kostolca je poročal S. Radjičić. Ugotovil je, da Donava vpliva na talno vodo v pasu, ki je širok 1 do 2 km, v 40 do 60 dneh. Kemični sestavi vode je ugodnejši za melioracijske potrebe v bližini Donave. M. Boreli je predstavil razdelitev aluvialnih nanosov po hidrogeoloških in hidroloških karakteristikah ter na podlagi številnih meritev.

B. Stepanović in J. Peri sta obravnavala svoje nove principe proučevanja podzemeljskih voda. Po hidravličnih načelih sta jih razdelila v mirujočo podtalnico (rezerve talne vode), ki obsegajo zaprta in odprta vodna telesa in v krožečo talno vodo.